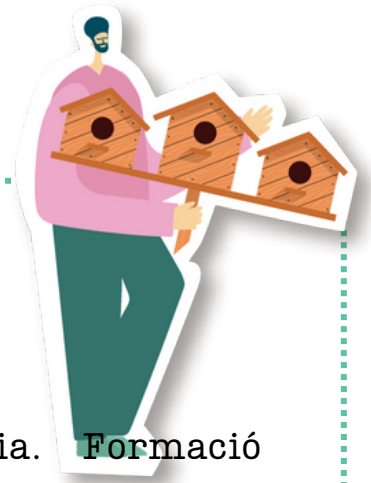

TALLER: REFUGIS PER A LA FAUNA

Nivell educatiu: Educació primària i Secundària. Formació Professional i CFGM. Batxillerat. Educació especial i centres ocupacionals.

Àrees de continguts: coneixement del medi, matemàtiques, plàstica i llengües.

Duració de l'activitat: entre 3/5 hores.

Nombre de participants: 15-20 (ràtio docent segons nivell educatiu).

Espai: aula/taller i exteriors.

Objectius:

- Conèixer les espècies d'ocells que habiten en la zona i les seues característiques.
- Sensibilitzar respecte a la conservació de l'entorn natural
- Desenvolupar la destresa manual.
- Crear consciència del nostre paper actiu en la resolució dels problemes ambientals.

Materials i recursos:

- Caixes niu d'ocells i ratpenats: Fusta, serra, caragols, claus, tornavís, martell, filferro galvanitzat,...
- Hotel insectes: material reciclat com a lates (netes), palets, caixes de fusta,... i material per a decorar el seu interior: pedres, teules, pinyes, escorça, palla, canyes,....

Descripció del taller:

L'activitat consisteix en la construcció refugis de fauna que ens interesse tindre prop del lloc on els instal·larem. Es proposen tres tipus de refugis: per a ocells, ratpenats i insectes.

- **Caixes niu per a ocells:** estaran adaptades a les diferents espècies d'ocells que ens interesse, ja que cadascuna d'elles necessita uns requeriments de grandària, disseny i estructura molt específics. Les caixes niu són un bon recurs per a poder observar ocells i ajudar en la seua conservació. És un bon taller per a completar una jornada d'observació d'ocells o un estudi.

Proposem fabricar una caixa clàssica útil per a la majoria d'aus insectívores. Les grandàries poden canviar molt si es realitzen per a ocells nocturns, ratpenats, o ocells de major grandària.

En el període d'hivern, molts ocells, especialment els insectívors tenen cada vegada més dificultat per a trobar llocs segurs i protegits per a fer el niu. La desaparició d'arbres morts amb forats, la pèrdua de masies i cases antigues en el camp, redueixen les possibilitats de fer nius.

Aquestes construccions en fusta faciliten que els ocells puguin protegir-se del fred de l'hivern i dels depredadors durant el procés de posada dels ous, la seua incubació i cria de pollets durant els primers dies i fins que arranquen el vol. La importància de la grandària del forat d'entrada determinarà que ocell podrà ocupar la caixa i evitarà l'entrada de depredadors.

Hem de marcar la fusta, d'un gruix recomanat d'1.6 cm amb un llapis, segons les mesures específiques per a cada ocell, per a poder fer els talls oportuns i obtindre les 6 peces necessàries (sòl, dos laterals, sostre, frontal i darrere).

Quan tinguem totes les peces serrades, llimarem els laterals de rebaves amb una llima o paper d'escata. Amb l'ajuda de la broca farem el forat en la peça frontal segons l'espècie que ens interesse. Podem buscar la grandària apropiada per a les diferents espècies en literatura especialitzada.

Amb l'ajuda d'uns claus o caragols, ajuntarem les peces fins a muntar l'estructura de la caixa niu. Amb una barrina farem un orifici en la part superior de cadascun dels laterals a 2 o 3 cm, per on passarem el filferro galvanitzat per a fer l'ansa que ens permetrà penjar la caixa de la branca de l'arbre triat.

- **Caixes niu per a ratpenats:** Mitjançant una xicoteta modificació respecte la grandària i estructura de les caixes nius d'ocells, també es construeixen per a mamífers voladors, com són els diferents tipus de ratpenats.

Els ratpenats són animals biològicament molt importants ja que són grans depredadors d'insectes com a mosquits i erugues. A causa de l'ús de pesticides i a la pèrdua de llocs on hibernar, moltes de les espècies que trobem al nostre país es troben en perill d'extinció, per la qual cosa l'establiment de refugis per a ells és una actuació directa que afavoreix la seua conservació.

Existeixen moltes espècies de ratpenats diferents, però en general la caixa niu es caracteritza per ser estreta, ja que a aquests animals els agrada el contacte (que garanteix la transmissió de calor corporal durant l'hivern) i estan adaptats a penjar-se junts en un mateix punt.

És important tindre en compte que l'entrada es realitza per la part inferior pel que serà en aquesta zona on deixarem una escletxa per la qual accediran els animals al seu interior. Hem de marcar la fusta, d'un gruix recomanat d'1.6 cm, amb un llapis segons les mesures recomanades en la literatura per a poder fer els talls oportuns i obtenir les 6 peces necessàries (sòl, dos laterals, sostre, frontal i posterior).

La zona posterior ha de ser de major grandària que la zona frontal, perquè necessitem que una part de la fusta sobreisca per la part inferior, espai que funcionarà com a pista d'aterratge dels animals que vulguen refugiar-se en la nostra caixa.

Les superfícies internes i de la zona posterior (d'aterratge) han de ser rugoses, en cas de no ser-ho podem utilitzar fulles o claus per a ratllar-les i facilitar així que l'animal pugui agarrar-se a la fusta i grimpar fins a col·locar-se dins de la caixa niu sota el sostre.

Si ho desitgem, podem col·locar una paret interior per a fer més estret l'interior de la caixa. Per a això haurem de tallar una altra peça de fusta que col·locarem entre la fusta posterior i la frontal, deixant entre 2-3 cm d'espai entre elles.

- **Hotel o refugi d'insectes:** Un hotel d'insectes és lloc pensat per a oferir refugi durant l'hivern en diverses espècies d'insectes, a més de ser un lloc on molts insectes podran trobar menjar i posaran els seus ous. Els insectes juguen un paper molt important en els ecosistemes naturals i en la salut de les plantes, però també en els nostres horts i cultius, perquè la diversitat d'insectes ens ajuda a tenir plantes més sanes i augmentar la biodiversitat en la nostra ciutat.

L'objectiu de la seua instal·lació és conservacionista, per a garantir una bona qualitat quant a diversitat d'espècies que puguem trobar al voltant del lloc on l'instal·lem, alhora que proporciona llocs de nidificació a espècies que tenen dificultats a trobar llocs on fer les posades.

El segon objectiu que es persegueix és atraure aquelles espècies que tenen una important funció polinitzadora sobre les plantes de l'hort i el jardí, afavorint la producció de fruites i llavors.

N'hi ha de molts tipus i, generalment, es construeixen amb materials que la naturalesa ofereix, com a troncs, pinyes, branques, escorça, palla, canyes, rajoles poroses, terracota, etc. Cadascun d'aquests materials atrau a una mena d'insecte en concret.